

RÄKNEUPPGIFTER

FRÅN LANDTHUSHÅLLNINGENS OMRÅDE

AF

V. SJÖGREN.

STOCKHOLM.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

STOCKHOLM,
P. A. NYMANS TRYCKERI,
1882.

Förord.

Föreliggande samling räkneuppgifter utgör en del af exempel-samlingen till *Räknelära af Elmgren, Sjögren och Velanders*. I denna räknelära bildar aritmetikens (och algebrans) teori ett helt för sig och är författad af Elmgren, medan däremot exemplarsamlingen utarbetats af Sjögren och Velanders: möjligheten af detta samarbete torde tillräckligt förklaras däraf, att författarne samtidigt under flera år varit lärare vid samma folkhögskola. Till grund för nämnda särskiljande två afdelningar ligger äfven, trots enheten i plan och åsigter, en viktig olikhet mellan texten och exemplarsamlingen: den förra håller sig mera till teorien och den senare mera till praktiken än någon förut i Sverige utgifven räknelära. Och med »praktiken» mena vi då räk-nandet sådant det förekommer i dagliga lifvet, där räkneresultatets användbarhet eller oduglighet ofta hänger på huruvida en del bi-omständigheter vederbörligen uppmärksammas eller ej. Denna synpunkt är naturligtvis ej den enda, ur hvilken en exemplarsamling bör bedömas: men vi tro den vara en bland de viktigaste. Och vi våga tillika mena, att *i regeln* största delen af de få utprägladt praktiska exempel som våra räkneböcker innehålla, står i endast skenbar öfverensstämmelse med verkligheten, hvars gifna förhållanden i dem altför litet påaktas. Som nämnvärda undantag ha för oss framstått endast några fysikaliska exemplarsamlingar, och detta synes oss naturligt redan därför, att teknisk praktik torde förenas med matematisk teori oftare än någon annan praktik, nb. med undantag af den pedagogiska, som dock i och för sig ej ger ämne till många räkneuppgifter hvarken för eller från dagliga lifvet.

Att nu föreliggande *Räkneuppgifter från landt-hushållningens område* utbrutits ur nämnda exemplarsamling som ett särskildt häfte, har följande orsaker: 1) Dessa uppgifter förutsätta en kännedom om och ett intresse för landtbruksförhållanden som de flesta skolors lärjungar sakna; 2) de ha praktiskt värde hufvudsakligen för dem som ägna sig åt landt-hushållningen; 3) de äro i allmänhet väl dryga att räkna: *blott* för vinnande af färdighet, och de äro i allmänhet för svåra för folkskolans barn; 4) de passa därför närmast för landtbruksskolor, högre och lägre, samt folkhögskolor, och afse att fylla ett särskildt behof just vid nämnda skolor; 5) de bilda ett helt för sig, och arbetet med dem är verkställt nästan uteslutande af *en* hand; 6) de äro slutligen, af lätt insedda skäl, ordnade efter innehållet och efter en annan plan än exemplarsamlingens hufvudhäfte, vid hvars utarbetande naturligtvis åtskilliga andra hänsyn än de ofvan antydda måst tagas.

För samlingens brister äro utgifvarne ingalunda blinda: de veta med sig, att den uppgift de föresatt sig ej kunnat fullt tillfredsställande lösas i denna första upplaga. Mest beror detta kanske däraf att »källorna flutit ojämt», — att »fall ur lifvet» ej låta sig uppletas när man söker dem, men ofta erbjuda sig tillfälligtvis och då med lätthet kunna upptecknas och inpassas i en redan ordnad samling, hvarvid äfven andra mindre nödiga »fall» kunna i mon af utrymmet utmönstras, och samlingen sålunda bli icke blott mångsidigare, utan ock bättre *afpassad* efter verklighetens kraf. — Vi bedja därför vördsammast sakkunnige granskare anse denna första upplaga som ett anspråklöst uppslag till eller stomme för något kommande bättre, — och hoppas tils vidare att denna stomme skall befinnas tillräckligt brukbar för att rättfärdiga en så välvillig synpunkt för granskningen.

Ebbetorp, hösten 1881.

V. S. & J. P. V.

Innehåll.

Utgiften: sid. 7—38.		Utgiften: sid. 1—21.
Jantens afkänning	_____	s 11—12.
Åscho-konsterna	_____	s 13—14.
Ständig	_____	s 15—16.
Ständig	_____	s 17—18.
Lagförordningarna	_____	s 19—20.
Medlemskaps-afskrift	_____	s 21—22.
Utgiften	_____	s 23—24.
Ständig	_____	s 25—26.
Föreläsning	_____	s 27—28.
Ständig	_____	s 29—30.
Ständig	_____	s 31—32.
Ständig	_____	s 33—34.
Ständig	_____	s 35—36.
Ständig	_____	s 37—38.
Ständig	_____	s 39.

Summa: sid. 39—40.

Uppgifter.

1. Beräkna värdet å medelutsäde och medelskörd af nedan-nämnda växter. 1 tna = 36 kpr.

	Utsäde.	Skörd i frukter.	Skörd i strå.
Hvete å 19,00 pr tna	24 kpr	7 tnr	175 L \mathcal{E} å 6 öre.
Råg å 14,00 »	24 »	6 »	260 » å 7 »
Korn å 11,50 »	1 tna	7 »	120 » å 10 »
Hafre å 8,50 »	1 »	7 »	200 » å 12 »
Ärter å 20,00 »	24 kpr	5½ »	120 » å 13 »
Vicker å 15,25 »	28 »	6 »	120 » å 13 »
Potater å 3,50 »	6 tnr	50 »	— —
Rofvor _____	6 \mathcal{E} frö å 0,60	150 » å 0,75	— —
Morötter _____	4 » å 0,90	120 » å 1,20	— —
Sockerbetor _____	20 » å 0,50	300 ctr å 0,80	— —
Rödklöver _____	20 » å 0,60	— —	200 » å 24 »

2. I England skördas någon gång 21 tnr hvete på tunnlandet. Hvad är en sådan skörd värd om 1 L \mathcal{E} betalas med 1,67 kr. och tunnan väger a) 15 L \mathcal{E} , b) 16 L \mathcal{E} ?

3. I Ängermanland har prosten C. J. Holm skördat 12 tnr råg på tunnlandet. Hvad är en sådan skörd värd, om 1 L \mathcal{E} betalas med 1,45 kr. och 1 tna väger a) 13 L \mathcal{E} , b) 16 L \mathcal{E} ?

4. Vid Enskele har skördats 12½ tnr korn på tunnlandet. Hvad är skörden värd, om 1 L \mathcal{E} betalas med 1,23 kr. och 1 tna väger a) 10 L \mathcal{E} , b) 14 L \mathcal{E} ?

5. Vid Säbyholm i Skåne har skördats 16 tnr 12 kpr råg på 1 tnd. Hvad är skörden värd, om 1 L \mathcal{E} betalas med 1,08 kr. och 1 tna väger a) 9 L \mathcal{E} , b) 11 L \mathcal{E} ?

6. Hafreskörden vid en egendom uppgår till 235 tnr. Hvar tna antages väga 8½ L \mathcal{E} . Hur mycket hafrehalm fås vid egendomen a) om på 100 \mathcal{E} halm kommer 60 \mathcal{E} kärna, b) på 100 \mathcal{E} halm 62 \mathcal{E} kärna?

7. Efterföljande tabell innehåller skördeuppgifter (i kbf. pr tnd) på olika bördig jord 1, 2, 3 o. s. v. Uträkna värdet af skördarne och insätt de erhållna resultaten i en lika uppsatt tabell!